

Vojenství u nás a v cizině.

Jak byl Joffre jmenován generalissimem.

Pařížský „Le Temps“ z 11. srpna t. r. přinesl článek z pera Roberta Pimienta o některých podrobnostech jmenování generála Joffra generalissimem. Bývalý ministr války v kabinetu Caillauxově, generál Messimy, vydal totiž své Paměti, v kterých píše, jak byl nucen nahradit slabého náčelníka štábu generála Michela osobou silnou a kvalifikovanou. Některé podrobnosti oznámil dopisovateli generál Brissaud-Desmaitlet, který byl r. 1911 jako major v sekci pro vojenská studia při kabinetu ministra války a byl tudíž přímým spolupracovníkem ministrovým.

Otázka vrchního velení ve Francii způsobila vládní krizi, která byla rozřešena utvořením kabinetu Caillauxova, v němž byl Messimy ministrem války. Tehdejší předurčený vrchní velitel, generál Michel, je líčen v pamětech Messimyho jako člověk sice velmi čestný, který však udělal příliš rychlou kariéru vlivy politickými a neměl vůbec autority. Tento nedostatek prý se projevil zejména při poradách mezi 2. a 10. červencem (t. j. po provokaci německé válečné lodi Panther před Agadirem), které měl ministr Messimy s generálem Michelem. Generál se jevil ministrovi jako člověk nerozhodný; kromě toho i různí vyšší velitelé dávali najevo, že nemají důvěry v eventuálního vrchního velitele.

Tento nedostatek důvěry se projevil i při cvičení, které řídil osobně gen. Michel, místopředseda vrchní válečné rady. Cvičení v rámci skupiny armád se zúčastnil mimo jiné zejména plk. Pétain, náčelník štábu jedné z armád; plk. Margot byl podnáčelníkem štábu jiné armády. V těchto stábech byli horliví přívrženci plk. Grandmaisona, přednosty 3. oddělení, kteří slepě vyznávali jeho doktrinu ofensivní stůj co stůj. Ať však byly theoretické odchylky v názorech jakékoliv, byli všichni účastníci cvičení překvapeni kritikou generála Michela; jejich vrchní velitel projevil nejen velkou nezkušenost, ale i jisté nepochopení pro řízení bitvy.

Nedůvěra velitelů v místopředsedu vrchní válečné rady stala se Messimymu po prvé známou prostřednictvím majora Brissaud-Desmaitleta, který spolu s plk. Serretem tvořil tehdy sekci pro vojenská studia při kabinetu ministrů.

Ministr se nespokojil osobními informacemi u členů vrchní válečné rady, na př. generála Gallieniho, Léona Duranda, Dubaila. S pomocí mjr. Brissaud-Desmaitleta opatřil si i názory jiných velitelů, kterým důvěřoval. Jejich úsudek potvrdil výrok generála Léona Duranda o „národním nebezpečí“. Na př. generál baron Berge, tvůrce alpských jednotek, prohlásil: „Michel — to je nejvyšší plukovník; nikdy se neměl stát ničím vyšším.“

19. července zasedala vrchní válečná rada, které její místopředseda předložil svůj návrh na reorganizaci armády. Všichni byli jednomyslně proti němu. Gen. Michel byl tím zdrcen: „Pánové, vidím, že mám co dělat se spiknutím.“

Nutno však uznati, že ačkoli Michelův systém mobilisace, obdobný dnešnímu, byl na svou dobu předčasný, byl jeho nástupový a operační plán do jisté míry ospravedlněn událostmi tažení r. 1914; generál Michel měl zásluhu, že pochopil a předvídal německý obchvatný útok přes neutrální Belgie silným pravým křídlem po levém břehu Mósy. Michel by byl soustředil za levým francouzským křídlem velkou manévrovou masu, kterou by byl s to čelit zblízka německému útoku a tím — theoreticky — lépe připravit odvetu než sestava, kterou na konec zvolil Joffre na návrh generála Berthelota. Ať však byla prozíravost Michelova — nebo jeho znalost nepřátelských plánů — sebe větší, ukázal se jeho nedostatek charakteru a neschopnost jednat zcela zřejmě roku 1914, kdy mu byla pod Gallienim svěřena funkce při obraně Paříže.

Ve skutečnosti ztratil generál Michel důvěru armády a tím i ministrovu svým plánem zdvojití hned za mobilisace aktivní jednotky, zejména pak vlivem špatného dojmu, který udělal při rámcových manévrech.

Velmi mocné intervence, o nichž se paměti Messimyho vůbec nezmiňují, pokoušely se o vliv na ministrovo rozhodnutí a zdůrazňovaly zejména republikánské názory generála Michela, které prý byly hlavní příčinou nepřátelské kliky, jejíž se stal předurčený generalissimus politickou obětí. Ale ministr se z vlastního názoru přesvědčil o správnosti názorů ostatních generálů a setrval na rozhodnutí nahradit Michela někým jiným.

Nejprve se uvažovalo o generálu Galliéni, ten však odmítl z důvodů zdravotních. Radil však, aby byl vybrán buď Pau nebo Joffre. Generál Pau, který měl velkou autoritu, kladl si za podmínku mít naprosté právo sestavit pořadí velitelů podle schopností a jmenovat generály, jakož i ustanovovat je na místa velitelů divisí, sborů, armád a skupin armád.

To ministr nemohl, ani nechtěl přijmout. Hlásil to předsedovi vlády a ten mu nařídil zvolit jiného generála. Studujeme-li podrobně operace, které řídil generál Pau roku 1914 v Alsasku, přicházíme k závěru, že Pau prokázal svým odmítnutím v červnu 1911 Francii velikou službu.

Tak se stalo, že byl vybrán Joffre. Nevelel sice armádě, řídil však službu týlu a na tomto místě prokázal mnoho zdravého smyslu a schopnosti organizační. Messimy ve svých Pamětech píše o prvním povolání Joffra, který si vyžádal 24 hodin na rozmyšlenou. Při druhé návštěvě položil si Joffre dvě podmínky: že bude vždy dotazován při volbě generálů a že bude mít pomocníkem generála Curières de Castelnau. Tato druhá podmínka uvedla do velkých rozpaků nejprve ministra, potom ministerského předsedu a pak presidenta republiky. Obávali se totiž politických tendencí generála Castelnaua. Nakonec se však Joffrovi vyhovělo — a osud Francie byl zachráněn.

P—k.

Kapitán děl, Karel Gruncel:

Padákové jednotky a obrana proti nim.

Je známo, že se některé armády plně věnují hlubšímu studiu otázek o použití leteckých výsadek a že je též prakticky organizují a cvičí. Tak na př. letošního roku přinesly některé listy obrázky z defilé francouzské armády v den výročí francouzského státního svátku. Na obrázcích byl též defilující pluk francouzské padákové pěchoty. I v našich VR. čís. 6/1937 bylo o organizaci a použití padákových rot uvažováno.

Abychom si ujasnili možnosti použití padákových jednotek a obrany proti nim, všimněme si, jak bylo používáno padáků za světové války a jaké zkušenosti byly s nimi učiněny v době poválečné. Z toho nám pak vyplynou určitější směrnice o použití, obraně, organizaci i výcviku padákových jednotek.

Za světové války se používalo padáků hlavně k úkolům záškodnickým. Podle knihy gen. Hoepfnera „Deutschlands Krieg in der Luft“ podařilo se Němcům několikrát na palestinské frontě vysadit v týle Angličanů několik odvážlivců, kteří poškozovali telegrafní vedení, železniční trati, vodovody atd. Je to významný poznatek, který nám říká, že vysadit padákové jednotky nebo záškodníky bude možné jen v málo obydlené krajině; v krajině více obydlené jen tehdy, bude-li toto území vlastní, byť i bylo nepřítelem obsazeno. Předpokladem ovšem jest, že domácí obyvatelstvo bude vlastní armádě nakloněno.

Je nutno též rozlišovat, zda v leteckém výsadku jsou agenti s určitými (hlavně zpravodajskými) úkoly nebo vojáci s úkoly čistě bojovými. V prvním případě to bude zpravidla jednotlivec anebo několik málo odvážlivců, ať již civilistů nebo převlečených vojáků, kteří musí počítat nezbytně s tím, že jejich poslání zůstalo a zůstane utajeno a že po vysazení najdou dostatek pomocníků mezi civilním obyvatelstvem. Proto bude také lépe, budou-li tito odvážlivci vysazeni v noci nebo za nejasného počasí, v osamělém kraji. Pomocníky může ovšem člověk hledat jen tehdy, zná-li se dobře s lidmi v kraji, kde má působit a zná-li smýšlení obyvatelstva.

V druhém případě lze rozlišit tyto možnosti:

buď přistane jen jeden letoun a vysadí několik odvážlivců (nebo seskočí jich několik padáky)

nebo přistane několik letounů a vysadí celou jednotku (nebo seskočí padáky celá jednotka).

V prvním případě, nepoužije-li se padáků, musí letoun přistát někde na místě, které musí být předem vyhledáno. Nevhodný terén pro přistání, který není možno s výšky nikdy dobře ohodnotit, může být zde první velkou závadou.

Zda je možno nepřítele překvapit, je také otázka, neboť nepřítel může být přistávajícím letounem upozorněn, že se něco chystá. Jde-li o úkol záškodnický, na př. vyhození železničního mostu v příhodném okamžiku, tu je zřejmo, že ten, komu bude svěřen tento úkol, bude mít k tomu málo času, a že se buď sám obětuje nebo musí na něho někde letoun čekat, a to poměrně blízko místa, kde má být úkol proveden. Vidíme, že záškodnický letecký výsadek je časově i prostorově velmi omezen.

Zcela jiné poměry mohou být při použití padáku. Padákový skokan může přistát v noci, v odlehle krajině a má větší jistotu na zemi. Má čas (ovšem za předpokladu, že jeho přistání nebylo zpozorováno), může si dobře obhlédnout objekt a s klidem provést svůj úkol; může vyčkat okamžiku, kdy účinek bude největší, atd. V smlouvenou dobu musí být na místě, které bylo určeno pro sraz s letcem, kde jej letec vezme opět na palubu letounu. A při tom má ještě možnost usnadnit přistání letounu, neboť je-li na smlouveném místě srazu dříve, může obhlédnout terén pro přistání a dát svému letci smlouvené znamení. Je pravděpodobné, že náhle přistávající letoun, který má vzít na palubu padákového skokana splnivšího úkol, bude chráněn stíhacími letci. Je též možné, že takový letoun bude moci přistát i v noci v odlehle místě, které po splnění úkolu padákový skokan najde a oznámí je letci, na př. vystřelením rakety smlouvené barvy.

Je přirozené, že to budou velmi odvážné podniky pro padákové skokany i pro letce. Nehoda při přistávání nebo nepředvídané události mohou vše rázem zhatit. Ale přece jen použití padáků má větší výhody než letecký výsadek v pravém smyslu. Při výsadku musí letoun přistát a čekat, dokud není splněn úkol.

Téměř s jistotou lze dnes počítat, že v příštích válkách bude padákových jednotek užíváno. Pokrok v konstrukci letounů a padáků to potvrzuje. Naskytne se snad otázka, proč nebylo letec výsadků a padákových jednotek používáno v hojně míře za světové války, když technické podmínky byly splněny. Odpověď na to je jediná: kdyby tehdy bylo dosti lidí, kteří cvičili častěji seskoky padákem a měli k padáku důvěru, bylo by bývalo padákových jednotek jistě používáno v hojně míře.

O použití celých padákových jednotek není zkušeností z války. Jsme po této stránce odkázáni jen na zkušenosti z mírového výcviku a na theoretické úvahy. Jisto je, že technicky jsou seskoky celých padákových jednotek možné. Podle německých zpráv („Luftwehr“, říjen 1936) seskočilo padáky na manévrech sovětské armády r. 1936 1200 mužů se 150 kulometry a 18 děly 170 km za nepřátelskou frontou. Vše se zběhlo v době 10 minut! Výcviku padákových jednotek je v SSSR věnována

veliká péče. Listopadové číslo (1936) německého „Militärwissenschaftliche Rundschau“ kalkuluje, že při dnešním stupni a tempu bude mít sovětská armáda ještě do konce roku 1937 oddíly padákových skokanů v počtu 100.000 mužů.

O padákových jednotkách píše sovětská „Izvestija“ z 3./6. 1936 takto:

„Padákové oddíly, které přistanou v zápolí, mohou rušit železniční uzly, průmyslová centra. Podaří-li se jim obsadit nepřátelská letiště, mohou je brzy vlastní letouny zásobit kulometry, děly, ba i útočnými vozy. Tak se může stát z padákové jednotky i motorisovaný útvar, který vyniká schopnostmi pro úder i pro odpor.“

Sovětská kniha „Taktika Aviacii“ rozlišuje blízké a daleké výsadky. Blízké výsadky v síle pluku až divise (!) mají za úkol udeřit nepříteli v bok nebo podporovat hlavní úsilí tím, že napadnou nepříteli v týlu. Při nepřátelském ústupu obsazují průsmyky, mosty, příchody k bažinatým místům a p. Nelze tedy upřít, že letecké výsadky mohou být velmi aktivní. Umožňují vyššímu velitelství zasáhnout zbraněmi hluboko do nepřátelského území a tím i vnutit vlastní vůli nepříteli, který je nucen bojovat také hluboko v svém zápolí.

Ovšem i pro padákové jednotky budou to úkoly riskantní. Každý jejich neúspěch bude mít v zápětí jistou záhubu. Objekty, proti nimž bude použito padákových jednotek, budou obyčejně v blízkosti velikých měst, průmyslových středisk, nádraží, letišť, atd. Aby získaly padákové jednotky co nejvíce času, musí přistát poměrně blízko uvedených míst. Pak ovšem nastane závod mezi nimi a nepřitelem.

Padákové jednotky mají velikou výhodu v tom, že mohou nepříteli plně překvapit. Leč ani nepříteli není možno přehlížet, neboť proti padákovým jednotkám je pohyblivější, může si lépe organisovat spojení a má větší volnost v jednání. Padákové jednotky určitě nejsou schopny bojovat samostatně delší dobu. Mají tedy vyhlídky na úspěch jen s počátku. Záleží ovšem na tom, jak rychle, jak energicky a jak intenzivně si bude nepřítel počínat.

Leč přece jen mohou se vyskytnout také situace, kde padákové jednotky mohou mít veliké úspěchy, na př.:

- a) při nepřipravené nebo nedostatečně organisované pozemní obraně nepříteli,
- b) mají-li možnost přistát na vlastním území, kde mohou počítat s podporou vlastního obyvatelstva při zpravodajství, zásobování proviantem, vozidly, atd.,
- c) mají-li možnost přistát v týlu nepříteli, jehož fronta byla již rozvrácena a jenž není již schopen odporu. Vědomí o slabosti nepříteli, vyhlídky na brzké rozhodnutí, vědomí vlastní převahy, atd., to vše může mít veliký vliv na akci padákových jednotek,
- d) poměry příznivé pro přistání, znalost nepřátelské situace, terénu a příznivé povětrnostní podmínky budou jistě též velmi důležité.

Bylo by velmi poučné, prostudovat theoreticky možnosti vysazení nebo použití padákových jednotek v některých situacích za světové války.

Obrana.

Organisace obrany proti leteckým výsádkám a padákovým jednotkám záleží v posouzení jejich síly a slabin. Takovými slabinami jsou:

- a) absolutní bezbrannost v době, kdy se padákové jednotky po seskoku vznášejí ve vzduchu. Doba, po kterou je padákový skokan ve vzduchu, je poměrně dosti dlouhá.

Podle německého „Luftwehr“ (listopad 1936) je nejpříhodnější výška pro seskok padákem 1000 m, rychlost pádu 4 m za vteřinu. To znamená, že skokan potřebuje na 1000 m 4 minut, než se dostane na zem. Při známých sovětských manévrech u Kijeva, na nichž byla i naše delegace, provedli padákoví skokani seskok za bílého dne. Uvažujeme-li o tom, nutno konstatovat, že i při hůře připravené obra-

ně by asi stačilo jen několik kulometů s dobrými střelci, aby akce padákových jednotek byla zmařena hned v zárodku;

b) vzájemné a nevyhnutelné pomíchání jednotek po přistání. Bude to jistě trvat určitý čas, než se padákové jednotky po přistání náležitě zorganizují. Tento čas bude tím delší, čím budou jednotky početnější. S hromadnými leteckými výsady v noci není dosud praktických zkušeností. Zdá se, že by byly velmi výhodné, poněvadž zbraně obráncovy by nemohly tak dobře působit proti seskakujícím jednotkám jako ve dne. Ovšem více času by zabralo organizování jednotek pro přistání;

c) nemožnost podpory padákových jednotek jinými zbraněmi. Spolupráce jiných zbraní by byla možná jen tehdy, kdyby tyto zbraně použily rovněž padáků. S přímou podporou jiných zbraní (kromě letectva) bude možno počítat jen stěží;

d) nepohyblivost;

e) dopravní obtíže, poněvadž padáková jednotka je odkázána jen na letouny. Padákové jednotky však mají také své přednosti. Jsou to:

veliká schopnost nepřitele plně překvapit,

vysoká morální hodnota, poněvadž tyto jednotky budou složeny z odvážných, odhodlaných a jistě i znamenitě vycvičených dobrovolníků, kteří si budou vědomi, co je čeká: buď veliký úspěch anebo zkáza.

Z toho, co bylo předesláno, můžeme si vyvodit poučky pro obranu proti padákovým jednotkám. Bude nutno se zabezpečit před překvapením dobře organizovanou hláskou službou. Bude nutno důkladně využít všech slabín, které mají padákové jednotky. K zabezpečení před překvapením bude třeba součinnosti civilního obyvatelstva (hláská služba, CPO.). Armáda bude musit být vybavena pohyblivými jednotkami zbraní, aby mohl být podstoupen boj s padákovými jednotkami ihned po jejich přistání, dokud nejsou ještě dobře organizovány. Tyto pohyblivé jednotky zbraní by ovšem musily být organizovány jak na frontě, tak i v zápolí. Konečně dobrou obranou proti padákovým jednotkám budou též vlastní padákové jednotky. Pro toto řešení jsou Němci a též u nás se o tomto úkolu padákových jednotek zmiňují VR. čís. 6/1937.

O jiných úkolech padákových jednotek uvažuje německý pplk. Walter Leon: bude jich možno použít na úseku fronty, který je slabě obsazen vlastními jednotkami a kde půjde o rychlé zesílení úseku. Je pravda, že tuto situaci mohou řešit motorizované jednotky, praví onen podplukovník, ale ty mohou snadno selhat pro ucpání nebo nesjízdnost komunikací.

Tím by byly zhruba načrtnuty směrnice pro použití padákových jednotek a pro obranu proti nim. Bylo by záhodno vzhledem k našemu okolí, kde se tyto otázky přetřásají a studují velmi pečlivě, abychom se i my věnovali více studiu těchto věcí.

Literární přehled.

Colonel Conquet: *La bataille de Caporetto dans le cadre des opérations sur le front italien. Une surprise tactique et stratégique.*

Vyšlo r. 1936 v Librairie Plon. Stran 318, 16 náčrtů v textu a 2 náčrtů jako samostatné přílohy. Cena 54 Kč (na knize cena neudána.)

Kniha plukovníka Conqueta je první větší dílo vydané ve Francii, které dů-

kladně a zcela nestranně pojednává o průběhu mohutného rakousko-německého průlomů u Kobaridu v říjnu 1917. V předmluvě upozorňuje autor, že dílo bylo již zcela připraveno k tisku v době, kdy vypukla italsko-habešská válka. Autor však odložil vydání spisu, aby jeho historické práce nebylo zneužito zejména těmi, kdož podceňují velké italské vítězství na sklonku světové války